

INGEZONDEN.

HET LIDMAATSCHAP VAN DEN RAAD VOOR DEN GEMEENTE-GENEESHEER 1).

Nu mijn ontslag als lid van den Gemeenteraad van Steenberg is ter sprake gebracht op de Alg. Vergadering der Maatschappij, die ik tot mijn leedwezen niet heb kunnen bijwonen, zij het mij vergund den stand dezer quaestie iets duidelijker toe te lichten dan het den sprekers op de Vergadering mogelijk bleek te zijn. Ik acht dit noodig, nu aan het Hoofdbestuur is opgedragen zich tot de Regeering te wenden met een verzoek tot wijziging van *Art. 23*, hetgeen m. i. op zichzelf zou blijken niet voldoende te zijn. Dr. SNIJDERS meende, dat vaccinatie en lijkschouw tegenwoordig het hoofdbeleetsel vormden, waardoor de gemeente-geneesheer verhinderd werd zitting te nemen in den Raad, en niet het leveren van geneesmiddelen, terwijl Dr. TRESLING het raadzaam oordeelde, alleen aan te dringen op vrijstelling van hen, die met vaccinatie en doodschouw waren belast, maar de quaestie dezer levering geheel te laten rusten, omdat zij in strijd is met het beginsel der gemeentewet; anders zouden weldra apothekers en andere leveranciers hetzelfde gaan vragen.

Het zij opgemerkt, dat juist de levering van geneesmiddelen aan de armen in mijn geval het eenige vraagpunt was, hetwelk ik aan de beslissing van den Raad van State heb onderworpen. Met opzet had ik voor de vaccinaties en doodschouw van te voren bedankt, omdat m. i. de Wet te dezen opzichte geen verschil van opvatting toelaat, maar deze verrichtingen onvoorwaardelijk vallen buiten de eigenlijke armenpraktijk en tot de functies behooren van een gemeente-ambtenaar, wien krachtens *Art. 23* het lidmaatschap van den Raad is ontzegd.

Daarentegen komt het mij voor, dat het verstrekken van geneesmiddelen aan eigen armen-patiënten zonder bepaalde vergoeding niet behoeft beschouwd te worden als het „middellijk of onmiddellijk deelnemen aan levering ten „behoefte der gemeente,” zooals *Art. 24* der gemeentewet het uitdrukt, en, mocht dus al aan zelf-dispenseerende armen-geneesheeren worden toegelaten zitting te nemen in den Raad hunner gemeente, dit volstrekt niet den toegang zou openen voor andere zoogenaamde leveranciers.

1) De artikelen der Gemeentewet, die bij dit vraagstuk in aanmerking komen, luiden:

Art. 23. Het lidmaatschap van den Raad is onvereenigbaar met de betrekking van: f. ambtenaar van wege het Gemeentebestuur aangesteld, of daaraan ondergeschikt

de bepaling der zinsnede f is niet van toepassing op genees-, heel- of verloskundigen, die met de armen-praktijk belast zijn.

Art. 24. De leden van den Raad mogen: noch middellijk, noch onmiddellijk deelnemen aan leveringen of aannemingen ten behoeve der gemeente.

Al brengen de gewoonte en het spraakgebruik ook mee om hetzelfde *woord* te bezigen, het verstrekken van geneesmiddelen door den geneesheer aan zijn eigen patiënten is in mijn oog slechts een levering *sui generis*, zooals de juristen zeggen, geen levering als waarop de verboden bepaling van genoemd Art. 24 toepasselijk moet worden geacht.

Een zonderling soort van levering toch is het, waarbij niet vooraf bepaald is wat geleverd moet worden, en evenmin later wordt gecontroleerd of en wat er geleverd is; waarbij het den zoogenaamden leverancier volkomen vrijstaat zelf te bepalen, wat, hoe en hoeveel hij wil leveren.

De bedoeling der Wet is voor een ieder duidelijk; de wetgever heeft niet gewild, dat een raadslid door het deelnemen aan „leveringen of aannemingen „ten behoeve der gemeente” voordeel zou kunnen trekken uit dit lidmaatschap, of dat raadsleden, ook bij bestaande goede trouw aan weerszijden, zouden worden geplaatst voor de vaak zeer delicate taak om rekeningen, declaraties of leveranties van een mederaadslid te moeten beoordeelen, eventueel goed te keuren.

Een geneesheer, die voor de medicijnen aan de armen uitgereikt bij het Armbestuur of den Gemeenteraad een rekening indient, hetzij volgens recept of volgens een aangenomen armen-tarief, valt m. i. in de termen van een gewoon leverancier. Hem te willen vergunnen lid van den Raad te zijn ligt niet in mijn bedoeling en waarschijnlijk heeft de groote meerderheid der afgevaardigden, die het voorstel *Nijmegen* om zich tot de Regeering te wenden, aannam, evenmin voor dezen een licentie willen vragen; terecht zou in dat geval ook een andere leverancier van geneesmiddelen, nl. de apotheker, toegang vragen tot den Raad.

In de meeste gemeenten waar, wegens gemis aan een apotheker, de geneeskundige zelf de medicijnen aan zijn patiënten verschaft, is de zaak tegenwoordig geheel anders gelegen. Tegen een vast salaris wordt de geheele geneeskundige armenpraktijk aan den medicus opgedragen; onder verplichting alles te leveren wat daarvoor noodig is. Of hij de armen met dure of goedkoope, met vele of weinige, of misschien geheel zonder medicijnen, met massage, suggestie, electro-therapie enz. behandelt, het is den Gemeenteraad volkomen onverschillig; deze vertrouwt, dat de benoemde zijn armen-patiënten zal behandelen zooals het behoort, en hun datgene verschaffen, wat zij bij die behandeling behoeven.

Nu kan ik mij zeer goed vereenigen met het denkbeeld van den wetgever, om geen enkel gemeente-ambtenaar te vergunnen lid van den Raad te zijn en zelfs ook niet den geneesheer, belast met de armen-praktijk; maar eens voor hem bij Art. 23 een uitzondering toegelaten, is er geen enkele reden denkbaar, waarom hem deze zou worden ontnomen, zoodra niet alleen een consciëntieuse behandeling met alle hulpmiddelen, die de geneeskundige wetenschap tegenwoordig aanbiedt en waartoe de meest ingrijpende kunstbewerkingen kunnen behooren, hem op eigen verantwoordelijkheid wordt toevertrouwd, maar ook het verstrekken van de geneesmiddelen, die daarbij noodig mochten zijn.

Verzet zich dus de *ratio legis* niet tegen een meer ruime toepassing van de exceptie bij Art. 23 voor geneeskundigen toegelaten, ook de overweging

door de Kon. Besluiten van 5 Juli en 8 Dec. 1866 gehuldigd, als zou deze uitbreiding niet kunnen geschieden „vermits de levering van geneesmiddelen „niet uit haren aard in de uitoefening der geneeskunst is begrepen”, is voor bestrijding vatbaar. Niets natuurlijker toch dan dat de persoon, die voor den zieke het middel uitdenkt, het hem ook bereidt en uitreikt. Slechts op die wijze heeft zich in vroeger tijden de geneeskunst ontwikkeld, en alleen door noodzakelijk gebleken verdeling van arbeid is scheiding door de Wet, d. i. kunstmatig, tot stand gebracht. Op het platteland echter, waar onder de tegenwoordige verhoudingen deze scheiding onmogelijk kon worden doorgevoerd, is de oorspronkelijke toestand behouden gebleven en behoort het leveren van geneesmiddelen in ieders oog en door historisch gebruik, d. i. uit haren aard, tot de uitoefening der geneeskunst zelve.

Eindelijk nog scheen het mij ondenkbaar, dat een wetgever bij het samenstellen van onze gemeentewet de onzinnigheid zou hebben beoogd om door Art. 24 af te breken, een speciale uitzonderingsbepaling, die hij zich had beijverd door het juist voorgaande artikel in het leven te roepen.

In het geheel zijn er in ons land nog geen *honderd-vijftig* gemeenten, waarin apothekers gevestigd zijn. Slechts in deze is het mogelijk voor de armen-praktijk een geneesheer te vinden, die niet tevens geneesmiddelen moet leveren, en juist dit zijn ook de gemeenten, waar meerdere geneesheeren zijn gevestigd en de bevolking, acht zij de voorlichting van een geneeskundige in den Raad wenschelijk, zich dus in haar keus niet precies behoeft te bepalen tot *dezen* ambtenaar. Toch werd het bij de samenstelling der gemeentewet noodig geacht voor deze weinige gemeenten een bijzondere bepaling te maken, terwijl voor de meer dan duizend andere gemeenten in ons land, waar uiteraard slechts een of enkele geneesheeren gevestigd kunnen zijn en de keuze van armengeneesheer en deskundig raadslid zich bijna noodzakelijk tot denzelfden persoon zal moeten beperken, de vrijgevege bepaling van Art. 23 feitelijk door Art. 24 wordt opgeheven.

Deze omstandigheid, ik herhaal het, kwam mij zoo onzinnig voor, dat ik ten einde zekerheid te erlangen het geval, waarin ik door mijn lidmaatschap van den Raad van Steenberg en geplaatst was, heb onderworpen aan de beslissing van het hoogste collegie in ons land, omdat deze quaestie op deze wijze gesteld tot heden nog niet door haar was behandeld.

In een uitvoerige memorie had ik de boven aangegevene en enkele andere overwegingen aan mijn beroep bij den Raad van State toegevoegd. Zonder in eenige wederlegging te treden, heeft dit collegie echter de meest letterlijke opvatting van de artikelen der gemeentewet gehuldigd en beslist, dat het lidmaatschap van den Raad niet vereenigbaar was met mijn betrekking van armen-geneesheer zooals zij aan mij was opgedragen met inbegrip van het verstrekken van geneesmiddelen, „omdat bij Art. 24 geen gelijke uitzondering voor geneeskundigen wordt gemaakt als die van het laatste lid van „Art. 23”.

Hoewel het ten slotte geen verschil oplevert, verdient het toch vermelding, dat ik eigenlijk was geschorst als raadslid wegens *levering*, maar deze nog niet was geschied of althans niet was bewezen, omdat ik de zaak reeds in de eerste Raadszitting had aanhangig gemaakt.

Bij de bevestiging dezer schorsing moest dus de Raad van State zich gronden op mijn aanneming tot levering of, zooals de juiste bewoordingen in Art. 24 luidden, het deelnemen aan een *aanneming* ten behoeve der gemeente!

Wil onze Maatschappij, en dit wenschte ik ten slotte onder de aandacht van het Hoofdbestuur te brengen, iets deugdelijks tot stand brengen, dan dient zij zich niet te bepalen om, zooals te Zutphen is aangenomen, uitbreiding te vragen van de uitzondering in Art. 23, zoodat de bepaling der zinsnede *f.* niet toepasselijk worde verklaard op den geneesheer belast met de armen-praktijk, ook al zijn hem tevens doodschouw en vaccinatie opgedragen, maar niet minder zal zij wijziging moeten verzoeken van Art. 24, dat anders allicht als een onoverkomelijk beletsel ook in de toekomst zou blijven bestaan.

Werkelijk schijnt dit artikel toch ook reeds op dit oogenblik, afgescheiden van de beschouwingen omtrent vaccinatie en doodschouw, het voor *iedereen* geneesheer, belast met de armen-praktijk, volgens rechtskundige opvatting eigenlijk onmogelijk te maken om te profiteeren van de uitzondering bij Art. 23. Geldt toch de interpretatie van den scherpzinnigen redacteur der *Gemeentestem*, en na de opgedane ervaring komt mij dit niet onaannemelijk voor, dan moet het ook als „levering ten behoeve der gemeente” beschouwd worden, indien een geneesheer bijv. voor de vaccinatie der armen zelf de animale koepokstof verschaft. Vrij zeker zal het dan ook „levering van geneesmiddelen” heeten, wanneer hij zelf zijn chloroform of jodoform-poeder meebrengt of een morphine-injectie toepast, zooals natuurlijk dagelijks in de praktijk van iederen armen-dokter voorkomt.

Curieus is het zeker na bovenstaande opmerkingen nog te kunnen mededeelen, dat in verschillende gemeenten van ons land armen-geneesheeren, ook belast met doodschouw en vaccinatie of het leveren van geneesmiddelen, sedert vele jaren ongestoord lid zijn van den Raad.

Met zekerheid bijv. kan ik er op wijzen, dat minstens een drietal collega's, in dit geval verkeerende, bij de laatste periodieke aftreding werden herkozen; een van hen is zelfs Wethouder.

Zouden deze allen niet kunnen besluiten het oordeel van Gedep. Staten hunner provincies gelijktijdig in te roepen; de beweging daardoor ontstaan over het geheele land zou allicht gunstig werken om de aandacht der Regeering beter te vestigen op het verzoekschrift der Maatschappij.

De Voorzitter heeft bij de opening der Algemeene Vergadering met een glimlach op de lippen gewezen op de eenvoudige practici, tot wier ideaal het mede scheen te behooren eenmaal lid te worden van den gemeenteraad van hun dorp. Nu! er zijn hoogere aspiraties denkbaar, doch *non cuique contingit adire Corinthum* en men moet op het land leven en de verhoudingen aldaar kennen om goed te beseffen, hoe en waarom het noodig is, dat de medicus te gelegener tijd zijn invloed kan doen gelden in den Raad zijner gemeente. Ik had hoop gehad mijn collega's daartoe den weg te openen; nu de Maatschappij die taak heeft overgenomen zal dit allicht eerder gelukken.

Steenbergen, Juli 1891.

Dr. G. W. BRUINSMA.